

Woord vooraf 7

Inleiding 9

i De menselijke conditie 15

1. *Vita activa* en de menselijke conditie 15
2. De term *vita activa* 19
3. Eeuwigheid tegenover onsterfelijkheid 24

ii Het publieke en het private domein 28

1. De mens: een maatschappelijk of een politiek dier 28
2. De *polis* en de huishouding 32
3. De opkomst van het maatschappelijke 40
4. Het publieke domein: het gemeenschappelijke 51
5. Het private domein: bezit 59
6. Het maatschappelijke en het private 66
7. De eigen plaats van menselijke activiteiten 71

iii Arbeiden 77

1. 'De arbeid van ons lichaam en het werk van onze handen' 77
2. Het ding-karakter van de wereld 87
3. Arbeid en leven 90
4. Arbeid en vruchtbaarheid 94
5. Het privé-karakter van bezit en rijkdom 101
6. Werktuigen en arbeidsdeling 108
7. Een maatschappij van consumenten 116

iv Werken 124

1. De duurzaamheid van de wereld 124
2. Reïficatie 127
3. Instrumentaliteit en *animal laborans* 131
4. Instrumentaliteit en *homo faber* 138
5. De ruilmarkt 144
6. De bestendigheid van de wereld en het kunstwerk 151

v Handelen 160

1. De zelfonthulling van de handelende in spreken en handelen 160
2. Het netwerk van betrekkingen en de levensverhalen 166
3. De zwakheid van de menselijke aangelegenheden 172
4. De Griekse remedie 177
5. Macht en de plaats van ontmoeting 183
6. *Homo faber* en de plaats van ontmoeting 191
7. De arbeidersbeweging 196
8. De traditionele vervanging van handelen door maken 202
9. Het proceskarakter van handelen 212
10. Onomkeerbaarheid en de kracht tot vergeving 218
11. Onvoorspelbaarheid en de macht der belofte 225

vi De *vita activa* en de moderne tijd 230

1. Wereldvervreemding 230
2. De ontdekking van het punt van Archimedes 239
3. 'Universele' wetenschap tegenover natuurwetenschap 249

4. Het opkomen van de cartesiaanse twijfel 254
5. Introspectie en het verlies aan *common sense* 260
6. Het denken en het moderne wereldbeeld 265
7. De omkering van de rangorde tussen contemplatie en handelen 268
8. Omkering binnen *vita activa* en overwinning van *homo faber* 274
9. De nederlaag van *homo faber* en het principe van het geluk 285
10. Het leven als hoogste goed 293
11. De overwinning van *animal laborans* 299

Noten 307

Register van persoonsnamen 367

Zakenregister 371